

7/8668

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.03/1838/4471
Konu : Yazılı soru önergesi

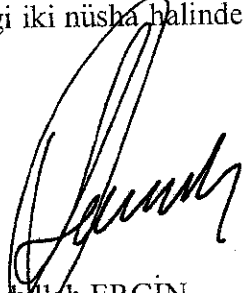
29/09/2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 10/07/2009 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-14443 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Mersin Ali Rıza Öztürk tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/8668 Esas No.lu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (2 adet)

DAĞITIM:
Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.03/1836/4469

29/09/2009

Konu : Yazılı soru önergesi

Sayın Ali Rıza ÖZTÜRK
Mersin Milletvekili
T.B.M.M.

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/8668 Esas No.lu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A) 04/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

1- “Tutuklama nedenleri” kenar başlıklı 100. maddesinin birinci fıkrasında, kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren olguların ve bir tutuklama nedeninin bulunması halinde, şüpheli veya sanık hakkında tutuklama kararı verilebileceği;

2- “Tutuklama kararı” kenar başlıklı 101. maddesinin birinci fıkrasında, soruşturma evresinde şüphelinin tutuklanmasına Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından, kovuşturma evresinde sanığın tutuklanmasına Cumhuriyet savcısının istemi üzerine veya re’sen mahkemece karar verileceği; bu istemlerde mutlaka gerekçe gösterileceği ve adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağını belirten hukukî ve fiilî nedenlere yer verileceği; ikinci fıkrasında, tutuklamaya, tutuklamanın devamına veya bu husustaki bir tahliye isteminin reddine ilişkin kararlarda, hukukî ve fiilî nedenler ile gerekçelerinin gösterileceği; kararın içeriğinin şüpheli veya sanığa sözlü olarak bildirileceği, ayrıca bir örneği yazılmak suretiyle kendilerine verileceği ve bu hususun kararda belirtileceği; beşinci fıkrasında, verilen kararlara itiraz edilebileceği;

3- “Şüpheli veya sanığın salıverilme istemleri” kenar başlıklı 104. maddesinin birinci fıkrasında, soruşturma ve kovuşturma evrelerinin her aşamasında şüpheli veya sanığın salıverilmesini isteyebileceği; ikinci fıkrasında, şüpheli veya sanığın tutukluluk hâlinin devamına veya salıverilmesine hâkim veya mahkemece karar verileceği, ret kararına itiraz edilebileceği;

4- “Tutukluluğun incelenmesi” kenar başlıklı 108. maddesinin birinci fıkrasında, soruşturma evresinde şüphelinin tutukevinde bulunduğu süre içinde ve en geç otuzar günlük süreler itibarıyla tutukluluk hâlinin devamının gerekip gerekmeyeceği hususunda, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından 100. madde hükümleri göz önünde bulundurularak karar verileceği; ikinci fıkrasında, tutukluluk durumunun incelenmesinin, birinci fıkrada öngörülen süre içinde şüpheli tarafından da istenebileceği;

B) 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun;

1- “Tutukluların yükümlülükleri” kenar başlıklı 116. maddesinde,

“(1) Bu Kanunun; yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları, hapis cezasının infazının hastalık nedeni ile ertelenmesi, kuruma alınma ve kayıt işlemleri, hükümlüler ile yakınları ve ilgililerin bilgilendirilmesi, cezayı çekme, güvenlik ve iyileştirme programına ve sağlığın korunması kurallarına uyma, bina ve eşyaların korunması, kapıların açılmaması ve temasın önlenmesi, oda ve eklentilerinde bulundurulabilecek kişisel eşyalar, arama, disiplin cezalarının niteliği ve uygulanma koşulları, kınama, bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma, ücret karşılığı çalışılan işten yoksun bırakma, haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama, ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma, hücreye koyma, çocuk hükümlüler hakkında uygulanabilecek disiplin tedbirleri ve cezaları, disiplin soruşturması, disiplin cezasını gerektiren eylemlerin tekrarı, disiplin cezalarının infazı ve kaldırılması, yönetim tarafından alınabilecek tedbirler, zorlayıcı araçların kullanılması, ödüllendirme, şikâyet ve itiraz, nakiller, disiplin nedeniyle nakil, zorunlu nedenlerle nakil, hastalık nedeniyle nakil, nakillerde alınacak tedbirler, avukat ve noterle görüşme hakkı, kültür ve sanat etkinliklerine katılma, ifade özgürlüğü, kütüphaneden yararlanma, süreli veya süresiz yayınlardan yararlanma hakkı, telefonla haberleşme

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

hakkı, radyo, televizyon yayımları ile internet olanaklarından yararlanma hakkı, mektup, faks ve telgrafları alma ve gönderme hakkı, bu Kanunda sayılan günlerde dışarıdan gönderilen hediye kabul etme hakkı, din ve vicdan özgürlüğü, muayene ve tedavi istekleri, hükümlülerin beslenmesi, iyileştirme programlarının belirlenmesi, hükümlülerin sayısı ve uygulanacak güvenlik tedbirleri, eğitim programları, öğretimden yararlanma, muayene ve tedavileri, sağlık denetimi, hastaneye sevk, infazı engelleyecek hastalık hâli, kendilerine verilen yiyecek ve içecekleri reddetmeleri, ziyaret, yabancı hükümlülerin ziyaret, ziyaret ve görüşlerde uygulanacak esaslar, beden eğitimi, kütüphane ve kurslardan yararlanma konularında 9, 16, 21, 22, 26 ilâ 28, 34 ilâ 53, 55 ilâ 62, 66 ilâ 76, 78 ilâ 84 ve 86 ilâ 88 inci maddelerinde düzenlenmiş hükümlerin tutukluluk hâliyle uzlaşır nitelikte olanları tutuklular hakkında da uygulanabilir.”;

2- “Hükümlünün muayene ve tedavisi” kenar başlıklı 78. maddesinde,

“(1) Kurumun sağlık koşullarının düzenlenmesi, hükümlünün acil veya olağan muayene ve tedavisi kurumun hekimi tarafından yapılır. Genel veya hastalık nedeniyle yapılan tüm muayene ve tedavi sonuçları, sağlık izleme kartına işlenir ve dosyasında saklanır.

(2) Sağlık Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile üniversitelerin sağlık kuruluşları, hükümlülerin tedavileri bakımından gerekli yardımları yapmakla görevlidirler.

(3) Rızası olsa bile hiçbir hükümlü üzerinde tıbbî deney yapılamaz.”;

3- “Sağlık denetimi” kenar başlıklı 79. maddesinde,

“(1) Kurum hekimi, kurumu ayda en az bir kez denetleyerek genel ve özel önlem alınması gereken hastalıklar ile kurumda sağlık koşulları yönünden alınması gereken önerileri içeren bir rapor düzenler ve kurum yönetimine verir.”;

4- “Hastaneye sevk” kenar başlıklı 80. maddesinde,

“(1) Hükümlünün sağlık nedeniyle hastaneye sevkine gerek duyulduğunda durum, kurum hekimi tarafından derhâl bir raporla ceza infaz kurumu yönetimine bildirilir.”;

5- “İnfazı engelleyecek hastalık hâli” kenar başlıklı 81. maddesinde,

“(1) Kurum hekimi veya görevli hekim tarafından yapılan muayene ve incelemeler sonucunda hükümlünün cezasını yerine getirmesine engel olabilecek hastalığı saptanırsa durum, kurum yönetimine bildirilir.”;

C) 06/04/2006 tarihli ve 26131 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzüğü;

1- “Tutuklulara uygulanacak hükümler ve yükümlülükleri” kenar başlıklı 186. maddesinde,

“(1) Tüzüğün; 1, 4, 6, 9 ilâ 14, 22, 24 ilâ 27, 29 ilâ 31, 40 ilâ 46, 67 ilâ 73, 75 ilâ 96, 99 ilâ 108, 110 ilâ 117, 119 ilâ 132, 143 ilâ 171, 174, 176 ilâ 179, 185, 188, 189 uncu maddelerinde düzenlenmiş hükümlerin tutukluluk hâliyle uzlaşır nitelikte olanları tutuklular hakkında da uygulanabilir.”;

2- “Revir” kenar başlıklı 114. maddesinde,

“(1) Her kurumda bir revir bulunur. Revir, cezaevi tabibinin sorumluluğunda faaliyet gösterir.

(2) Kurum revirinde bulundurulması gerekli tıbbî araç ve gereçler ile kurum revirinin çalışma esas ve usulleri kurum iç yönetmeliğinde gösterilir.

(3) Kanun hükümlerine ve durumlarına göre, 5275 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin dördüncü fıkrasının uygulanmadığı hâllerde, gebe olan kadın hükümlülerin bulunduğu kurumlarda, doğum öncesi ve doğum sonrası her türlü bakım ve tedavi için özel bir yer ayrılır. Doğumun kurum dışında bir sağlık kuruluşunda gerçekleşmesi için gerekli tedbirler alınır. Ancak, doğum, kurumda gerçekleşmişse çocuğun kurumda doğduğu, doğum belgesine işlenmez.”;

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

3- "Hastaneye sevk" kenar başlıklı 115. maddesinde,

"(1) Hükümlünün sağlık nedeniyle bir hastaneye sevkine gerek duyulduğunda durum, cezaevi tabibi tarafından bir raporla derhâl kurum en üst amirine bildirilir.";

4- "Hükümlülerin hastanelerde muayene ve tedavileri" kenar başlıklı 116. maddesinde,

"(1) Kurumda tedavisi mümkün olmayan hastalığı bulunan hükümlülerin muayene ve tedavileri Devlet ve üniversite hastanelerinde gerçekleştirilir. Hükümlülerin yatarak tedavileri bunlar için ayrılan hükümlü koğuşlarında yapılır. Hükümlü koğuşu yoksa tedavileri dış güvenlikten sorumlu güvenlik görevlileri tarafından gerekli önlemler alınarak hastanelerin diğer birimlerinde yapılır.

(2) Açık kurumlar ile çocuk eğitimevi hükümlülerinin kurum dışındaki yatarak tedavileri, tedavi eden kurumun bulunduğu yerdeki kurumun iç güvenlik görevlileri gözetiminde ve hükümlü odası dışındaki bir bölümde yapılır.

(3) Kurum dışında yatarak tedavileri yapılan hükümlülerin yanında, tedaviyi yapan hekimin raporuyla zorunlu olduğunun bildirilmesi hâlinde, eşi, annesi, babası, kardeşi, çocuğu, bunların olmaması hâlinde Cumhuriyet başsavcılığının uygun gördüğü bir aile yakını refakatçi olarak bulundurulabilir.";

5- "Hükümlünün muayene ve tedavisi" kenar başlıklı 117. maddesinde,

"(1) Kurumun sağlık koşullarının düzenlenmesi, hükümlünün acil veya olağan muayene ve tedavisi cezaevi tabibi tarafından yapılır. Genel veya hastalık nedeniyle yapılan tüm muayene ve tedavi sonuçları, sağlık izleme kartına işlenir ve dosyasında saklanır.

(2) Kurumda, hükümlünün muayene veya tedavisi sırasında cezaevi tabibi tarafından talep edilmediği sürece muayene odasında sağlık personeli dışında görevli bulundurulmaz. Ancak güvenlik amacıyla ve konuşulanların duyulmayacağı şekilde, kurum idaresi tarafından gerekli tedbirler alınır.

(3) Sağlık Bakanlığı ile üniversitelerin sağlık kuruluşları, hükümlülerin tedavileri bakımından gerekli yardımları yapmakla görevlidirler.

(4) Rızası olsa bile hiçbir hükümlü üzerinde tıbbî deney yapılamaz.";

6- "İnfazı engelleyecek hastalık hâli" kenar başlıklı 118. maddesinde,

"(1) Cezaevi tabibi veya görevli hekim tarafından yapılan muayene ve incelemeler sonucunda hükümlünün cezasını yerine getirmesine engel olabilecek hastalığı saptanırsa durum, kurum en üst amirine bildirilir.";

Hükümlerinin yer aldığı malûmlarıdır.

II- Son yıllarda adalet sistemimizde reform niteliğinde köklü değişiklikler yapılmıştır. Başta 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun olmak üzere bir çok kanunla, insan hak ve hürriyetlerine uygun, çağdaş ve modern düzenlemeler getirilmiş olup, bunun yanı sıra ceza infaz kurumlarının fiziksel şartlarının iyileştirilmesi için de bir çok yeni proje hayata geçirilmiştir. Yapısal ve yasal düzenlemelerin tamamlayıcısı olarak tüzük, yönetmelik ve genelgeler çıkarılmıştır. Bunlarla, mevzuat alanındaki boşluğun giderilerek kurumların bütün faaliyetlerinin standart hâle getirilmesi amaçlanmıştır.

Öte yandan, ceza infaz kurumları, ulusal ve uluslararası denetim mekanizmaları tarafından düzenli olarak haberli ve habersiz denetime tâbi tutulmaktadır. Son yıllarda ceza infaz kurumlarımızda insan hakları ihlallerine ilişkin iddialar yok denecek kadar azalmış olup, Bakanlığımıza iletilen bu tür iddialar titizlikle takip edilerek yasal gereği yapılmaktadır.

Bu bağlamda, F tipi yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarımız da dâhil olmak üzere bütün kurumlarımızın faaliyet ve işlemleri aşağıdaki şekilde denetlenmektedir.

a) İdarî denetim kapsamında, ceza infaz kurumlarımız, Adalet Bakanlığı müfettişleri, Ceza

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü kontrolörleri ve diğer görevlileri tarafından denetlenmektedir. Ayrıca, il ve ilçe insan haklarını inceleme komisyonları da ceza infaz kurumlarımızı idarî yönden denetleyebilmektedir.

b) Adli denetim kapsamında, ceza infaz kurumlarımız 16/05/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri tarafından denetlenmektedir. Hükümlü ve tutuklular, cezanın infazına veya kurumdaki yaşam koşullarına ilişkin şikâyetleri nedeniyle infaz hâkimine şikâyet başvurusunda bulunabilmekte, infaz hâkiminin kararına karşı da ağır ceza mahkemesine itiraz edebilmektedir. Bu şekilde kurumların bütün işlem ve faaliyetleri yargı denetiminden geçirilebilmektedir.

c) Sivil toplum örgütlerinin denetimi kapsamında, 14/06/2001 tarihli ve 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan ve halen 130 ağır ceza merkezinde faaliyet gösteren izleme kurulu üyeleri, hâkim ve Cumhuriyet savcılarında oluşan adli yargı adalet komisyonlarınca oybirliğiyle seçilen sivil kişilerden oluşmaktadır. Bunlar da, kendi içlerinden bir üyeyi başkan olarak seçmektedirler. Anılan kurullar, 4681 sayılı Kanunun 7. maddesi gereğince, iki ayda en az bir kez kuruma giderek denetim faaliyetinde bulunmak zorundadırlar. İzleme kurulları, hazırlamış oldukları raporları Cumhuriyet başsavcılığına, Bakanlığımıza, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına ve görev alanına giren bir şikâyet söz konusu ise infaz hâkimliğine göndermektedirler. Sivil toplum denetimi kapsamında, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığınca il ve ilçelerde sivil toplum temsilcilerinden oluşturulan il ve ilçe insan hakları kurulları da ceza infaz kurumlarını ziyaret edip denetleyebilmektedir.

ç) Parlamento denetimi kapsamında, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri ceza infaz kurumlarını ziyaret ederek araştırma ve denetleme faaliyetlerinde bulunabilmektedirler.

d) Uluslararası denetim kapsamında ise, ceza infaz kurumlarımız, Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından da denetlenmektedir.

III- Soru önergesinde adı geçen tutuklunun kaldığı Silivri 4 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun 31/05/2008 tarihinde hizmete açıldığı; modern infaz anlayışı ve uluslararası ceza infaz kurumu standartları doğrultusunda inşa edilmiş olan Kurumda barındırılan tüm hükümlü ve tutukluların, sağlık, beslenme, hijyen, havalandırma, dış dünya ile ilişki, tıbbî hizmetlere ulaşma, sosyal ve kültürel faaliyetler ile fizikî şartlar itibarıyla, "Mahpusların İyileştirilmesi İçin Birleşmiş Milletler Minimum Standart Kuralları"nda öngörülen standartlara uygun şartlar altında barındırıldıkları; Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu tarafından 26 Şubat 2009 tarihinde bu Kurumda yapılan inceleme sonucunda düzenlenen raporda da insanî yaşam koşulları yönünden olumsuz bir değerlendirmeye yer verilmediği;

Yukarıda açıklanan hükümler çerçevesinde, hükümlü ve tutukluların ilk muayene ve tedavi hizmetlerinin Kurumda verildiği; hükümlü ve tutukluların sağlık sorunlarıyla ilgili gerekli tüm tetkik ve tedavilerin özenle yerine getirildiği; hükümlü ve tutukluların özgürlüğünden yoksun olmayan her vatandaşın yararlanabildiği sağlık haklarından ve hizmetlerinden öncelikli olarak faydalandırıldıkları; tıbbî gereklilik ve mevzuata uygun hareket edildiği; hükümlü ve tutukluların, ileri tetkik, tedavi ve rehabilitasyon gerektiğinde devlet hastanelerine, daha ileri sağlık hizmeti gerektiğinde ise üniversite hastanelerine sevk edildikleri;

Kurumda bulunan tutuklu ve hükümlülerin sağlık sorunlarıyla ilgili olarak yapılan başvurular üzerine, kurum tabibi tarafından muayene edilenlerin, gerekli tetkik ve tedavileri yapılmak üzere Prof. Dr. Necmi Ayanoglu Silivri Devlet Hastanesine sevk edildikleri; bu Hastanede yapılan muayene ve tetkik sonuçlarına göre bir üst basamak hastanelere sevklerinin yapıldığı; bu konuda Kurum idaresine bir inisiyatifin bırakılmadığı;

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Soru önergesinde adı geçen tutuklunun Ceza İnfaz Kurumuna 17/04/2009 tarihinde geldiği; bu tarihten itibaren 20/04/2009, 28/04/2009, 04/05/2009, 21/05/2009 ve 05/06/2009 tarihlerinde olmak üzere, kalp rahatsızlığı nedeniyle, beş defa Kurum tabipliğine çıktığı; Kurum tabibi tarafından reçete düzenlendiği; 09/06/2009 tarihinde Silivri Devlet Hastanesi Kardiyoloji ve Üroloji Bölümüne sevk edildiği; Silivri Devlet Hastanesinin 10/06/2009 tarihli ve 896 sayılı Sağlık Kurulu Raporu ile Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesinde "Testis tm, hipertansiyon, diyabet ve koroner arter hastalığı" teşhisleri konularak üroloji servisine yatışının yapıldığı; 16/06/2009 tarihinde İstanbul Üniversitesi Kardiyoloji Enstitüsüne koroner anjio için gönderildiği, burada yapılan anjio sonucu LMCA ve RCA hastalığı tespit edilerek aorta koroner by-pass önerildiği, ayrıca yapılan onkoloji konsültasyonunda seminom tanısı sebebi ile radyoterapi önerildiği; Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesinin 03/08/2009 tarihli ve 39 sayılı Raporuna göre adı geçeninin ağır kardiyak problemleri ve elektrolit bozukluğu nedeniyle kardiyoloji kliniği ile yapılan konsültasyon neticesinde Siyami Ersek Hastanesine sevk edildiği, bu arada kalp hastalığının aciliyeti nedeniyle radyoterapi tedavisi için başka bir üniteye sevk edilmediği, hastanın anjio raporu göz önüne alınarak öncelikli olan by-pass cerrahisinin plânlandığı ve bu nedenle 22/06/2009 tarihinde Siyami Ersek Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevk edilerek yatışının yapıldığı ve 24/06/2009 tarihinde by-pass ameliyatı olduğu; tutuklunun Kurumda kaldığı süre içinde sağlık sorunlarının tespisi, takibi ve tedavisinde gerek Kurum tabipliği gerekse Silivri Devlet Hastanesi, Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi ile Siyami Ersek Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesinin tüm imkânlarının kullanıldığı;

Anılan tutuklunun 24/06/2009 tarihinde İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesinin 2009/644 D.İş sayılı Kararıyla tahliyesine karar verildiği,

Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden anlaşılmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan